

Макроекономска кретања у 2013.

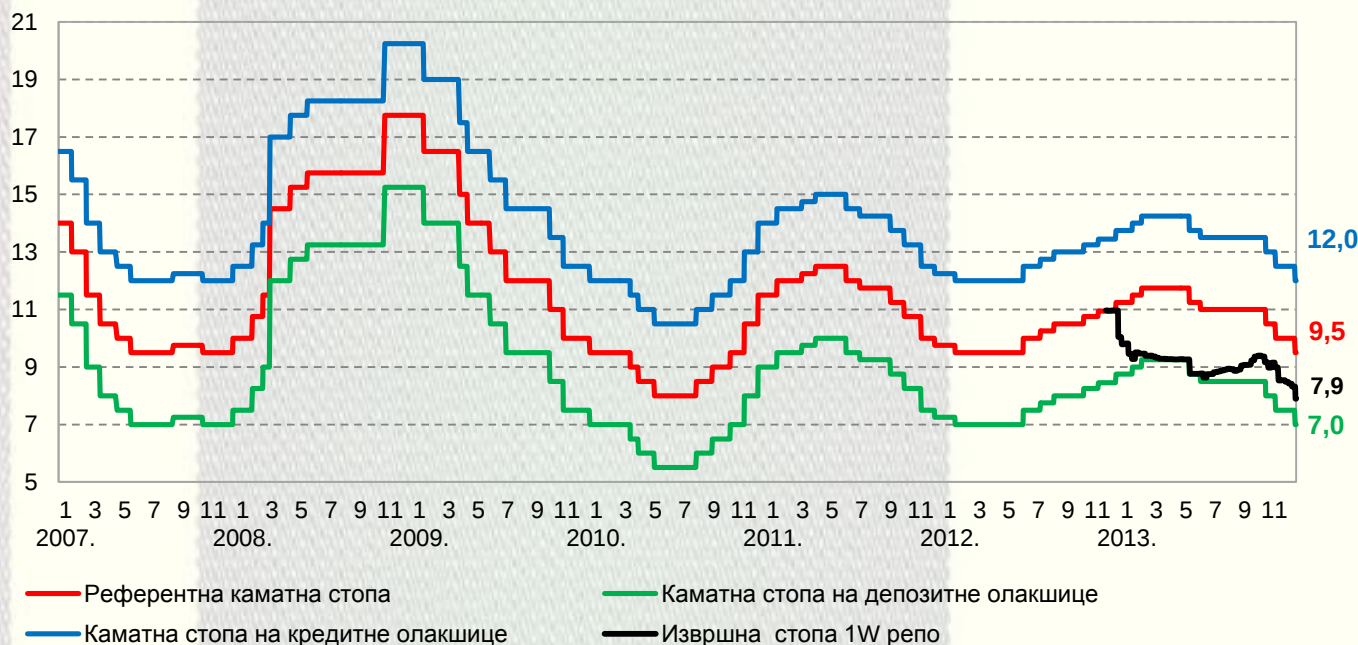
Београд, децембар 2013.

Основне карактеристике 2013.

- Макроекономска кретања у Србији током 2013. године кључно карактерише:
 - знатно смањење инфлације и пад инфлационих очекивања;
 - редукција екстерних неравнотежа по основу раста извоза;
 - стабилна кретања на девизном тржишту;
 - опоравак економске активности;
 - раст девизних резерви и смањење спољног дуга.
- У току године променили су се и фактори који ће утицати на пословне и инвестиционе услове:
 - убрзан је процес евроинтеграција;
 - најављује се опоравак спољнотрговинских партнера, али и смањење експанзивности кључних централних банака у свету.
- Спровођење фискалне стратегије неопходна је претпоставка успешног задржавања позитивних тенденција спољнотрговинске и економске активности при очекиваним променама екстерних услова.
- Народна банка Србије ће, са своје стране, наставити са одржавањем ниске инфлације и умирењем инфлационих очекивања на нивоу циља, који до краја 2016. износи $4 \pm 1,5\%$, као и стабилности финансијског сектора.

Ублажавање монетарне политике од маја 2013.

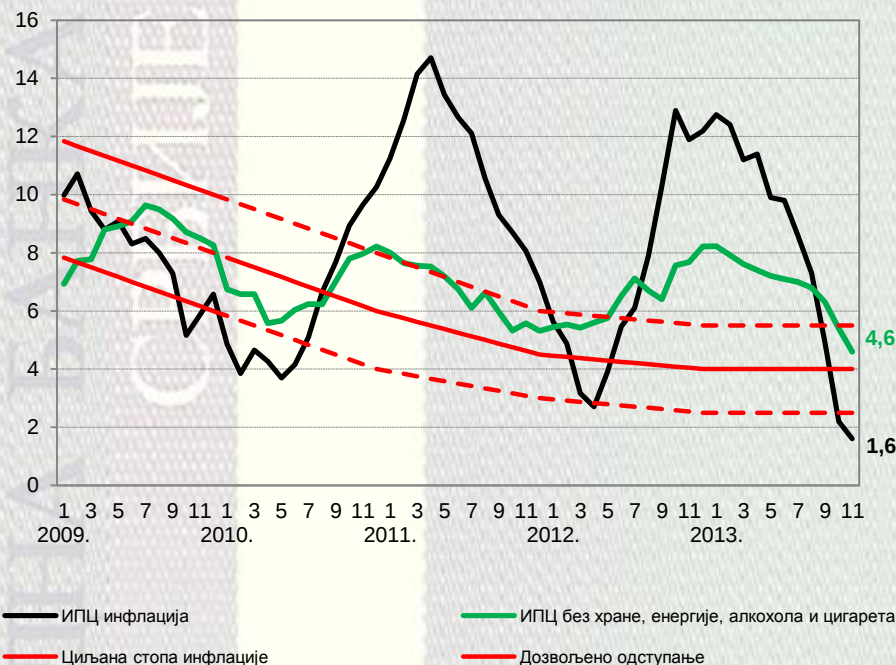
Графикон 1. **Кретање коридора каматних стопа Народне банке Србије**
(дневни подаци, на годишњем нивоу, у %)

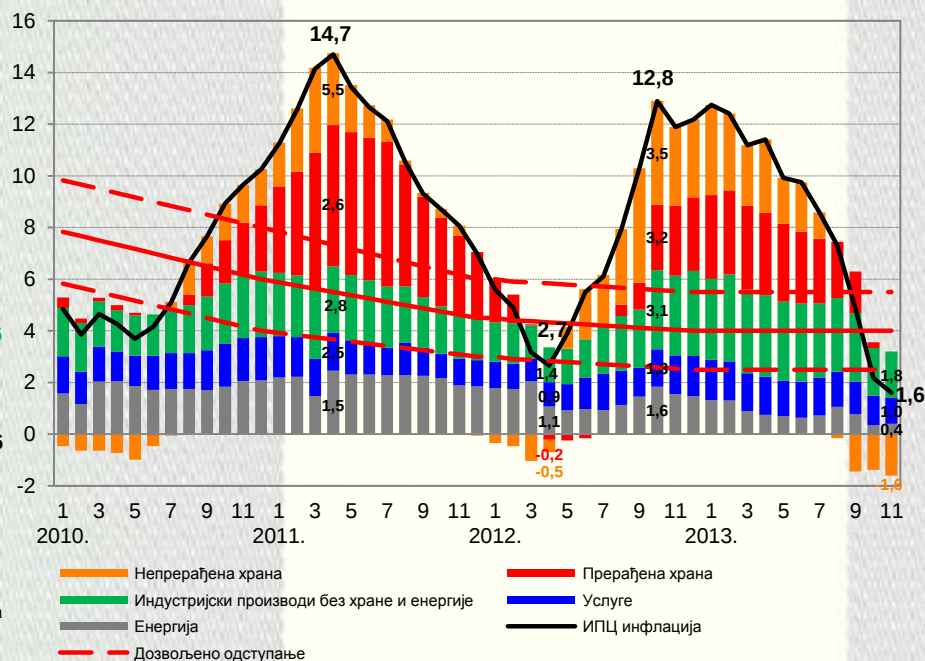
- Последње смањење референтне стопе одређено је дезинфлаторним притисцима на цене хране, смањеном агрегатном тражњом, стабилношћу на девизном тржишту и опадајућим инфлационим очекивањима.
- Ублажавање је било одмерено, имајући у виду да је актуелан пад инфлације једним делом резултат деловања привремених фактора (добра пољопривредна сезона) и потенцијалне ризике, пре свега из екстерног окружења.
- Народна банка Србије ће у наредном периоду усмерити мере монетарне политике на одржавање инфлације у границама циља ($4 \pm 1,5\%$).

Снажан и очекиван пад инфлације

Графикон 2. Кретање инфлације
(мг. стопе, у %)

Графикон 3. Доприноси компоненти ИПЦ расту мг. инфлације
(мг. стопе, у п.п.)

- Раст потрошачких цена у новембру на мг. нивоу је 1,6%, док је крајем претходне године инфлација износила 12,2%.
- До пада је дошло и код базне инфлације и у новембру је на мг. нивоу износила 4,6%, што је унутар граница дозвољеног одступања од циља.
- Кретање базне инфлације указује да су цене хране основни узрок знатнијег подбацивања циља у претходна два месеца.

Пад куповне моћи становништва у 2013. није кључан узрок ниске инфлације

Графикон 4. Кретање реалне куповне моћи домаћинстава
(месечни просек, у сталним ценама 2008)

*просек прва 3 тромесечја

извор: Републички завод за статистику, прерачун НБС у сталним ценама 2008.

Графикон 5. Кретање реалне потрошње домаћинстава
(месечни просек, у сталним ценама 2008)

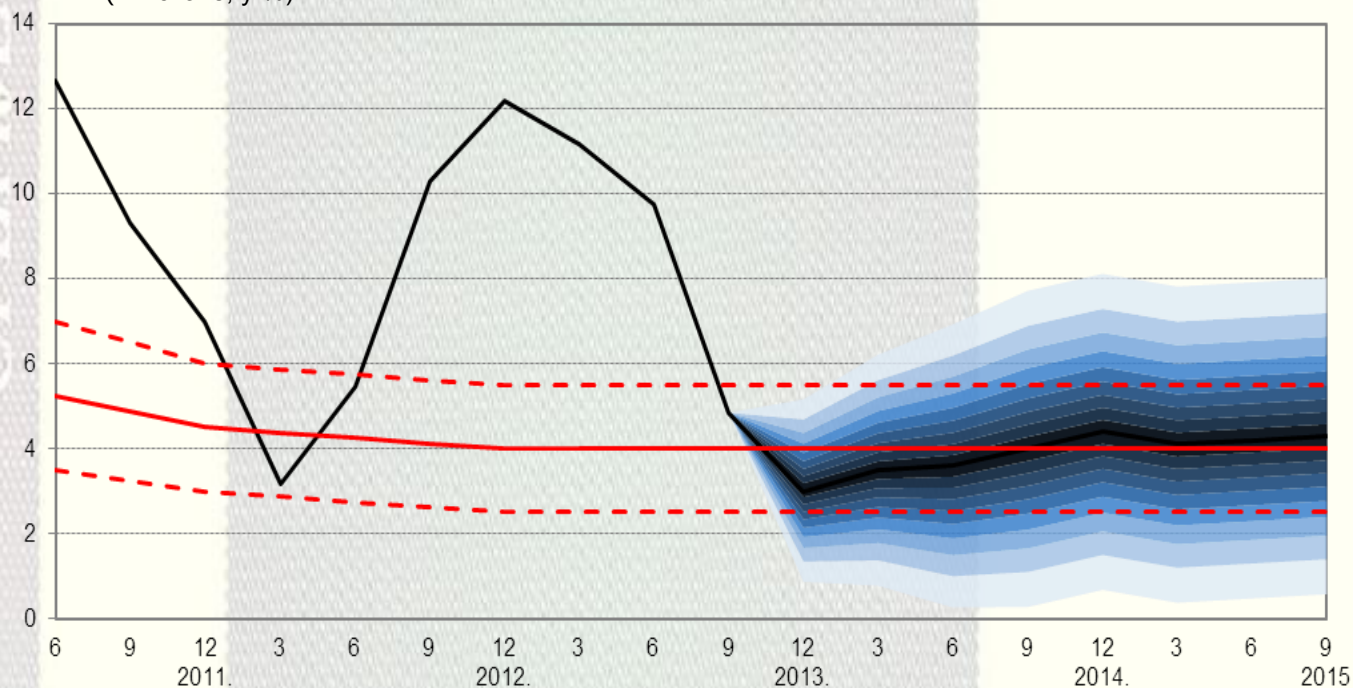
*просек прва 3 тромесечја

извор: Републички завод за статистику, прерачун НБС у сталним ценама 2008.

- У периоду 2008–2012. реална куповна моћ становништва је смањена за 14,0%, а крајем 2012. инфлација је износила 12,2%.
- У току 2013. године, реално посматрано, куповна моћ грађана је имала незнатан пад, па се снажан пад инфлације само мањим делом може приписати том фактору.

У току 2014. инфлација ће се кретати у границама дозвољеног одступања од циља

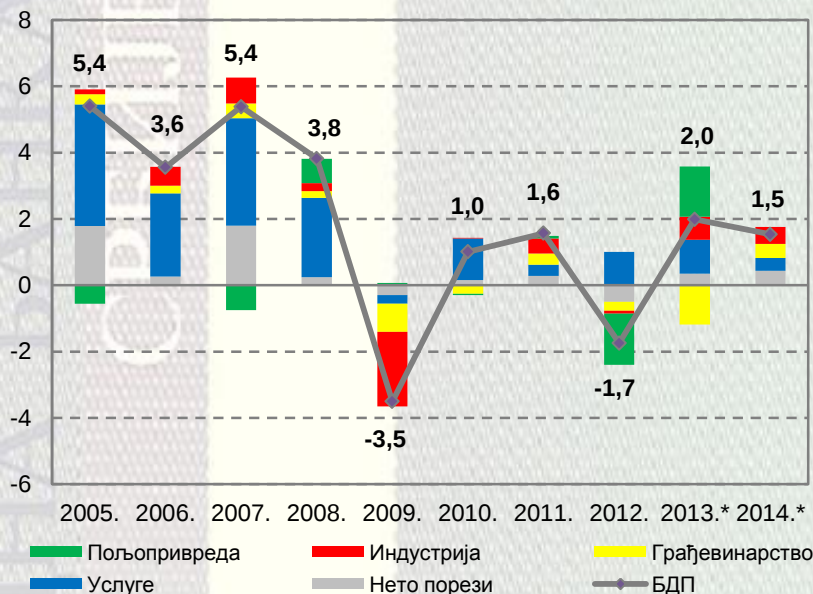
Графикон 6. Средњорочна пројекција инфлације
(мг. стопе, у %)

- Повратак мг. инфлације у границе дозвољеног одступања од циља очекује се у наредним месецима, чему ће допринети и јануарско повећање посебне стопе ПДВ-а и акциза. С друге стране, дезинфлаторно делују ниски трошкови у производњи хране, стабилност девизног курса, смањена агрегатна тражња, као и пад инфлационих очекивања.
- Ризици остварења пројекције инфлације односе се на кретање цена примарних пољопривредних производа с доласком нове сезоне и кретања у међународном окружењу, као и на будућа фискална кретања.

Извозно оријентисан раст економске активности у 2013.

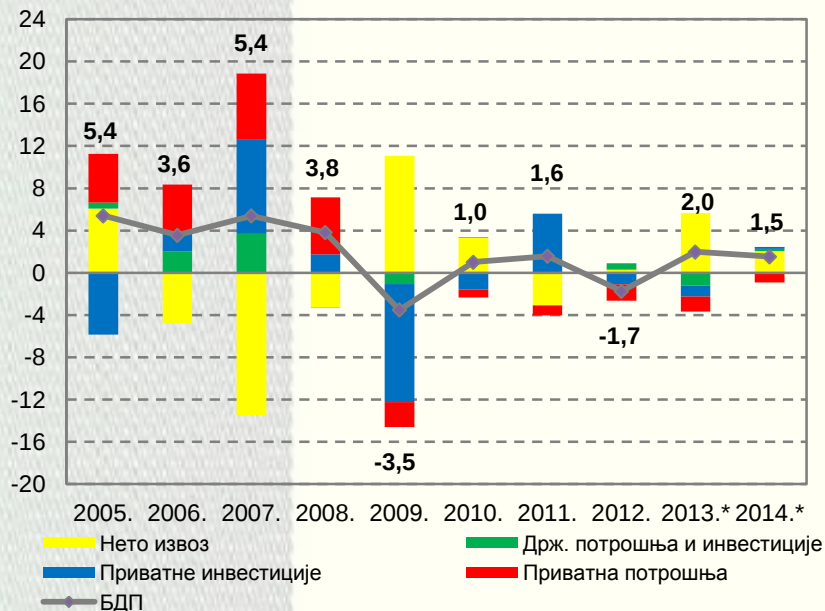
Графикон 7. Доприноси годишњем расту БДП-а, производна страна (у п.п.)

* Процена НБС.

Извор: Републички завод за статистику.

Графикон 8. Доприноси годишњем расту БДП-а, расходна страна (у п.п.)

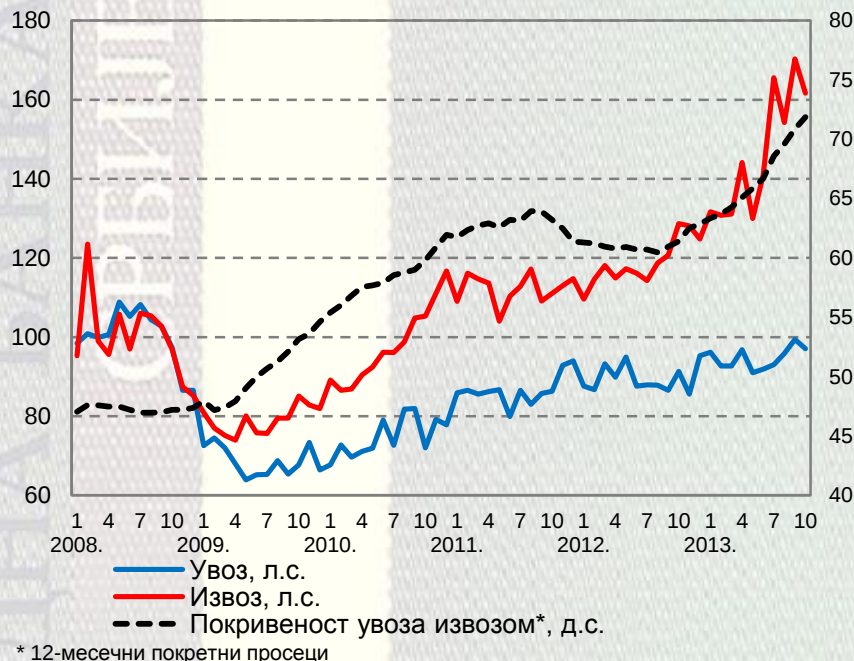
* Процена НБС

Извор: Републички завод за статистику

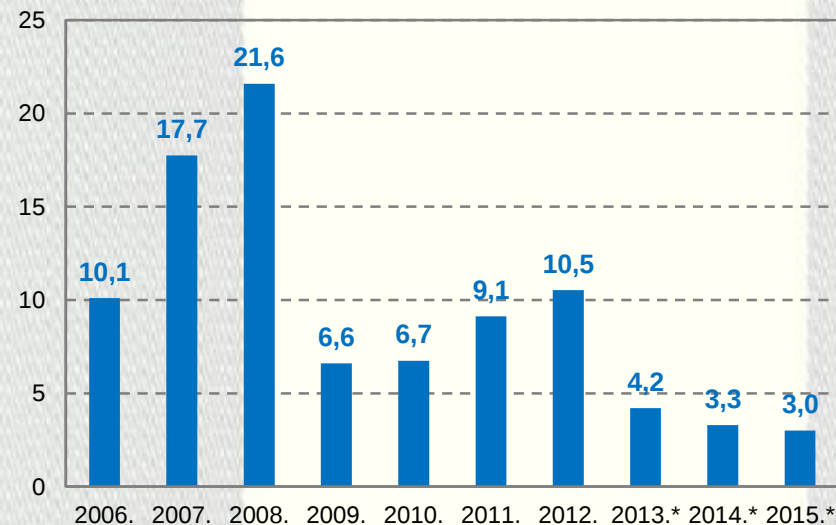
- У 2013. очекујемо раст БДП-а од око 2%, вођен опоравком пољопривредне производње (1,5 п.п.), растом индустријске производње (0,7 п.п.) и растом услуга. С расходне стране, раст ће у 2013. у целости бити опредељен нето извозом.
- Према нашим проценама, раст БДП-а у 2014. од око 1,5% биће вођен нето извозом и у мањој мери инвестицијама, док ће приватна потрошња дати негативан допринос.
- Структурне реформе и мере фискалне консолидације имаће негативан ефекат на потрошњу и раст у кратком року, али ће отворити простор за инвестиције и бржи раст БДП-а у наредним годинама.

Смањење дефицита текућег рачуна резултат снажног раста извоза у 2013.

Графикон 9. Робна размена
(десезонирани подаци, 2008 = 100)

Графикон 10. Дефицит текућег рачуна платног биланса
(у % БДП-а)

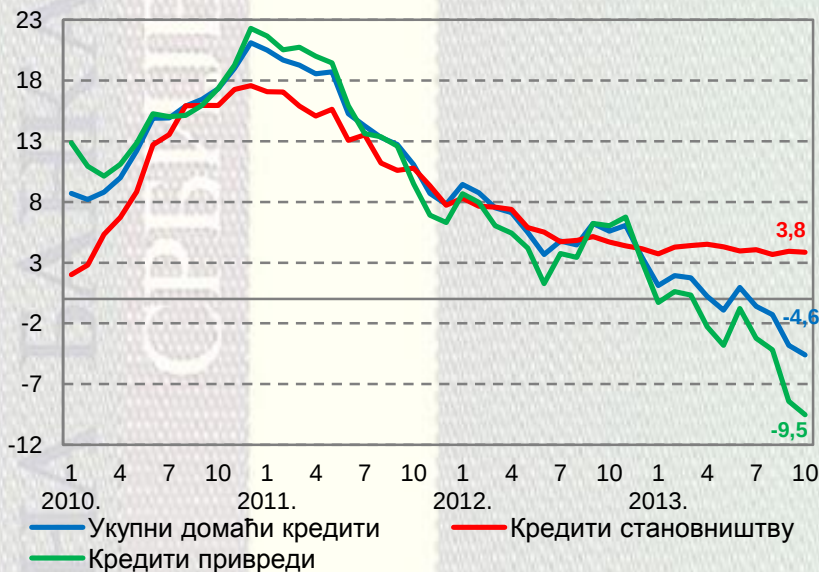

* Процена НБС.

- У првих десет месеци остварен је низак текући дефицит (1,2 млрд евра), пре свега као последица смањења трговинског дефицита, већег прилива по основу дознака и мањег одлива по основу камата.
- Таква кретања последица су експанзије нафтне, аутомобилске и пратећих извозно оријентисаних грана индустрије, али и ниске домаће потрошње.
- Такав тренд наставиће се и у 2014. години, пре свега због опоравка привреда зоне евра и наставка раста извоза индустрије и пољопривреде, као и очекиваног доприноса фискалне консолидације.

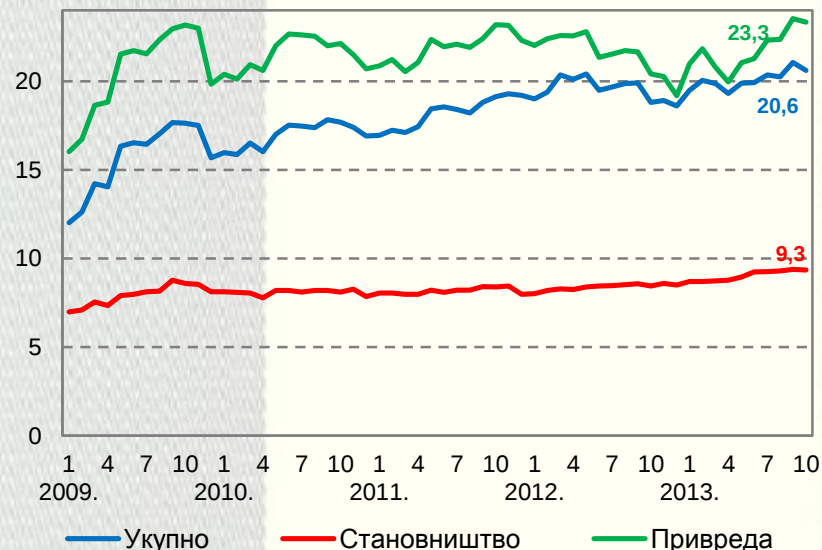
Пад кредитне активности

Графикон 11. Реална потраживања банака по кредитима*
(мг. стопе раста, у %)

*по искључењу ефеката промене курса.

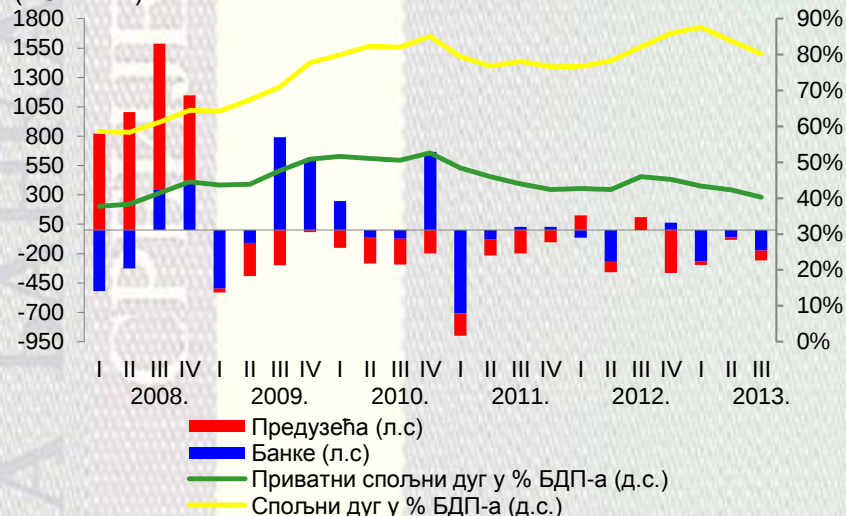
Графикон 12. Учешће ненаплативих потраживања банака у
укупним потраживањима (рачунато према бруто принципу, у %)

- Након више од две године успоравајућег раста, кредитна активност је у 2013. забележила пад на мг. нивоу. У односу на крај 2012, тај пад је у октобру износио 4,1%.
- Учешће проблематичних кредита у укупним кредитима (према бруто принципу) у октобру је износило 20,6% (9,3% становништву и 23,3% привреди). У односу на крај прошле године, ово учешће код укупних бруто кредита повећано је за 2,0 п.п.
- Покривеност проблематичних кредита регулаторним резервисањима је на задовољавајућем нивоу (115,4% у октобру 2013), док исправке вредности укупних кредита (извршене у складу са МСФИ) покривају половину бруто проблематичних кредита, а билансни капитал 33,4% у октобру 2013.

Раздуживање приватног сектора

Графикон 13. Финансијски кредити, нето (EUR млн)

*Искључено је EUR 672,1 млн спољног дуга привреде који се односи на међукомпанијску трансакцију куповине и стога не може да се сматра правим задуживањем из иностранства.

Графикон 14. Спољни дуг предузећа и становништва у БДП-у*

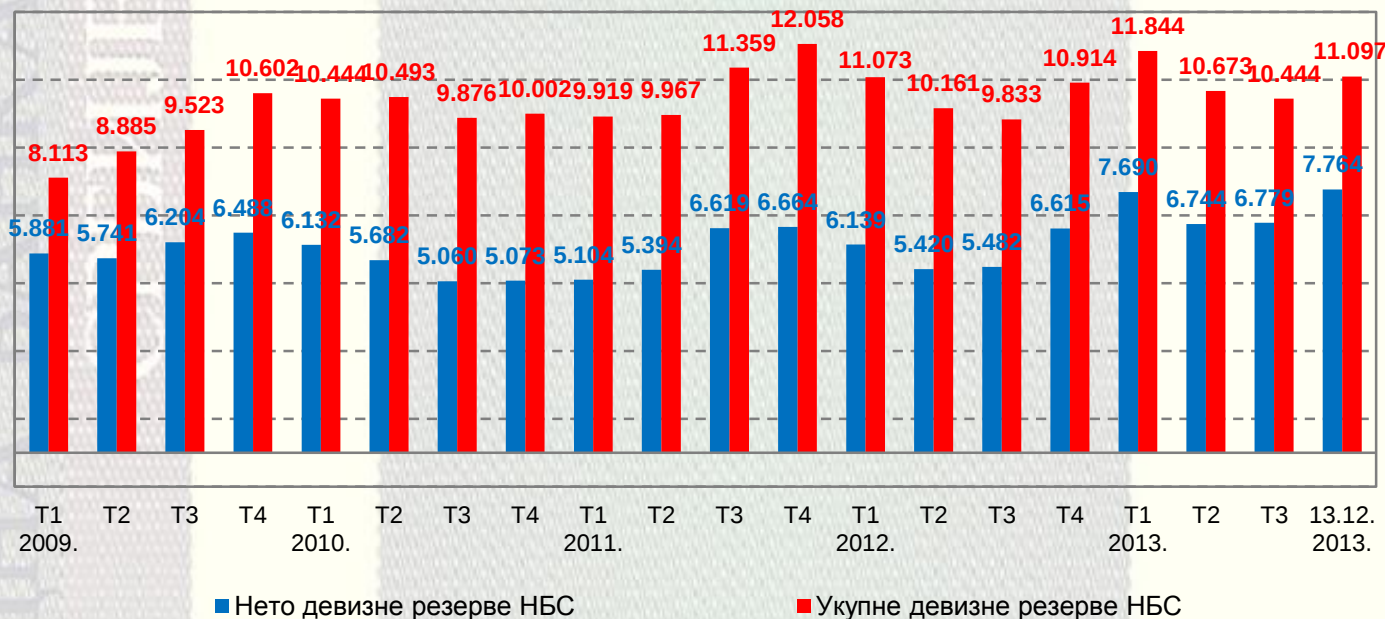
* Вредности у белој боји су дате у EUR млрд.

** Искључено је EUR 672,1 млн спољног дуга привреде који се односи на међукомпанијску трансакцију куповине и стога не може да се сматра правим задуживањем из иностранства.

- Као резултат раздуживања приватног сектора и превремене отплате дела дуга према Лондонском клубу поверилаца, учешће укупног спољног дуга у БДП-у је у октобру пало на 79,7% (са 85,9% крајем 2012).
- Ризик од смањења изложености страних банака у Србији је мањи него у осталим земљама централне и источне Европе због:
 - високе диверсификације банака из Европске уније,
 - високе покривености кредита домаћим депозитима (преко 70%),
 - доминантног учешћа дугорочних извора у укупним изворима банака, и
 - профитабилности банкарског сектора.

Девизне резерве Народне банке Србије на високом нивоу

Графикон 15. Кретање девизних резерви
(у EUR млн)

Нето девизне резерве

=

девизна актива

(монетарно злато, ефективни страни новац, девизна средства НБС на рачунима у иностранству и хартије од вредности)

-

девизна пасива

(кредити ММФ-а, средства по основу обавезне резерве, остали кредити од иностранства)

- Девизне резерве Народне банке Србије су током 2013. незнатно повећане и 13. децембра су износиле 11,1 млрд евра (покривеност око седам месеци увоза робе и услуга или 356% М1), што је адекватан ниво према критеријумима екстерне ликвидности и изложености финансијском ризику.
- Нето девизне резерве Народне банке Србије у децембру износе 7,8 млрд евра, што је историјски максимум.

Најзначајније регулаторне активности у 2013.

▪ Омогућавање уступања доспелих потраживања

- ❖ Изменама Одлуке о управљању ризицима банке омогућено је да њихова доспела потраживања од правних лица уступају другим правним лицим с циљем решавања питања нагомиланих проблематичних кредита.

▪ Претходно обавештавање Народне банке Србије о уступању

- ❖ Изменама исте одлуке из октобра 2013. године прописана је обавеза банке да о намери уступања потраживања обавести Народну банку Србије најмање 30 дана пре дана планираног закључења уговора о уступању. Додатно, банка је дужна да пре уступања потраживања процени његов утицај на активу пондерисану кредитним ризиком, резерву за процењене губитке, адекватност капитала, укупан износ проблематичних кредита банке и ризични профил банке.

▪ Остале измене пруденцијалне регулативе

- ❖ Извршене су измене и допуне Одлуке о адекватности капитала банке и Одлуке о спровођењу одредаба Закона о банкама које се односе на давање прелиминарног одобрења за оснивање банке, дозволе за рад банке и појединих сагласности Народне банке Србије, као и на утврђивање критеријума за одређивање првокласне банке.

▪ Најновије измене

- ❖ Извршни одбор Народне банке Србије је на седници одржаној 17. децембра 2013. усвојио измене и допуну Одлуке о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке ради стварања адекватнијег регулаторног оквира за решавање проблема ненаплативих кредита у банкама, као и за спречавање њиховог даљег нагомилавања.
- ❖ Измене Одлуке односе се на правила која уређују класификацију средстава стечених наплатом потраживања, потраживања од лица коме је банка уступила потраживање, као и рачунање дана доцње од накнадно уговореног датума доспећа.

Најзначајније регулаторне активности у 2013. години –

Измене Одлуке о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке

(децембар 2013)

▪ Средства стечена наплатом потраживања

- ❖ Изменом одредаба које уређују класификацију средстава стечених наплатом потраживања се за непокретности продужава период током кога банка није дужна да класификује средства стечена наплатом (продужење на три године), при чему се тај период више не рачуна од дана стицања тих средстава, већ од дана доспећа предметног потраживања.
- ❖ На тај начин банке ће бити мотивисане да, у случајевима када дужник има проблеме у измиривању својих обавеза према банци, што пре започну поступак наплате потраживања.

▪ Потраживања од клијената коме је банка уступила потраживање

- ❖ Ради обезбеђивања што ширег круга лица којима банке могу уступати потраживања, изменама се мењају правила класификације потраживања од клијента коме је банка уступила потраживање.
- ❖ Уместо досадашње класификације ових потраживања у Д категорију, прописано је да се класификација потраживања према тим дужницима врши у складу с важећим критеријумима за класификацију (благовременост, финансијско стање, средства обезбеђења), уз испуњеност додатних услова који се односе на уредност тог клијента у измиривању његових обавеза према банци, као и на његово финансијско стање.

▪ Обрачун дана доцње у контексту накнадно уговореног датума доспећа

- ❖ Измене правила која се односе на рачунање дана доцње од накнадно уговореног датума доспећа омогућују већу флексибилност у накнадном уговарању услова отплате у случајевима када промена услова отплате није проузрокована кашњењем дужника у измиривању својих обавеза или погоршањем његовог финансијског стања.